

Sygn. akt II DIZ 51/21

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Konrad Wytrykowski

w sprawie prokuratora Prokuratury Rejonowej w S.- S. F.
po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu w dniu 22 lutego 2022 roku
oświadczenia Sędziego Sądu Najwyższego Jarosława Duś z dnia 9 lutego 2022
roku w przedmiocie wyłączenia od udziału w sprawie o sygn. akt II DIZ 51/21,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. a contrario w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

postanowił:

nie wyłączać SSN Jarosława Duś od udziału w sprawie.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem wydanym w dniu 28 czerwca 2021 roku przez Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej SSN Jarosław Duś wyznaczony został do trzyosobowego składu orzekającego w sprawie o sygn. akt II DIZ 51/21.

Postępowanie w powyższej sprawie dotyczyło rozpoznania zażalenia Prokuratury Krajowej Wydziału Spraw Wewnętrznych z dnia 9 czerwca 2021 r. na uchwałę Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej z dnia 2 czerwca 2021 r. o sygn. akt I DI 12/21 w sprawie prokuratora Prokuratury Rejonowej w S.- S. F..

W treści oświadczenia z dnia 9 lutego 2022 roku, SSN Jarosław Duś wskazał, że pragnie poinformować o okoliczności tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w sprawie II DIZ 51/21. Oświadczył, że od 2016 r. pełni obowiązki redaktora naczelnego kwartalnika „Wojskowy Przegląd Prawniczy”. Od maja 2020 r. funkcję tą pełni za zgodą Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej.

SSN Jarosław Duś dołączył do swojego oświadczenia kserokopię artykułu opublikowanego w dniu 25 stycznia 2022 r., w „D.”, p.t. „Sędzia Sądu Najwyższego i jego związku z Prokuraturą Krajową”. Wskazał, że nie podziela poglądu wyrażonego w ww. artykule.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Okoliczności przedstawione w złożonym przez SSN Jarosława Dusia oświadczeniu nie mogły wywołać skutku w postaci wyłączenia sędziego.

Znaczenie zagadnienia bezstronności sędziego jest stale podkreślane w orzecznictwie sądów powszechnych, Sądu Najwyższego, a także Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W decyzji ETPCz z dnia 5 stycznia 2017 r. Bodet v. Belgia, wskazuje się w szczególności na potrzebę stałej troski o to, aby w demokratycznym społeczeństwie sądy wzbudzały zaufanie u stron procesu. Zdaniem Trybunału, w tej mierze art. 6 ust. 1 Konwencji wymaga wprost, aby sądy były bezstronne. Wymóg zachowania bezstronności przejawia się przy tym w dwóch aspektach. Pierwszym jest brak przejawów subiektywnej stronniczości sędziego lub jego osobistych uprzedzeń. Przyjmuje się istnienie domniemania takiej osobistej bezstronności do czasu przedstawienia dowodu przeciwnego. Sąd musi być również obiektywnie bezstronny, tj. dawać wystarczające gwarancje, by wykluczyć wszelkie uprawnione wątpliwości w tej mierze (postanowienie SN z dnia 17 stycznia 2018 r., III KK 244/17, OSNKW 2018, nr 3, poz. 26).

Instytucja wyłączenia sędziego z powodu uzasadnionych wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie (iudex suspectus) jest uregulowana w przepisie art. 41 § 1 k.p.k., znajdującym pełne zastosowanie – na mocy art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze – w toku postępowania dyscyplinarnego prowadzonego przeciwko prokuratorowi. Wyłączenie sędziego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. może mieć miejsce w sytuacji, gdy ujawnią się okoliczności o takim charakterze, że brak jest możliwości przekonania każdego rozsądnie myślącego, kto powziął wątpliwości co do bezstronności, że z całą pewnością nie wpłyną one na obiektywizm rozpoznania sprawy i treść rozstrzygnięcia kończącego postępowanie (tak przykładowo postanowienie SN z dnia 11 września 2019 r., I DO 44/19, Lex nr 2729821).

Analizując przytoczone w oświadczeniu SSN Jarosława Dusia dane, a w szczególności treść artykułu „Sędzia Sądu Najwyższego i jego związki z Prokuraturą Krajową”, należało wskazać, że nie zawiera ono okoliczności wskazujących na istnienie przesłanki z art. 41 § 1 k.p.k.

Swoje oświadczenie SSN Jarosław Duś oparł na zarzucanych mu w treści powyższego artykułu prasowych związkach z Prokuraturą Krajową, które miały dotyczyć pełnienia przez niego funkcji redaktora naczelnego kwartalnika, wydawanego pod auspicjami Prokuratury Krajowej i rzutować na brak jego bezstronności przy wykonywaniu funkcji orzeczniczej.

Pogląd zawarty w powyższym materiale prasowym nie stanowi zdaniem Sądu Najwyższego podstawy aby uznać, że SSN Jarosław Duś jest zależny od Prokuratora Krajowego bądź instytucji Prokuratury Krajowej jako całości. Tym samym nie świadczy też o braku jego bezstronności. Twierdzenia takie opierają się wyłącznie o przypuszczenia autorki artykułu i wypowiadającego się w nim prawnika – teoretyka.

Jak wskazał SSN Jarosław Duś w swoim oświadczeniu, odnosząc się do przedmiotowej publikacji, od 2016 r. pełni obowiązki redaktora naczelnego kwartalnika „Wojskowy Przegląd Prawniczy”, w tym od maja 2020 r. za zgodą Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej. Okoliczność ta nie może stanowić o braku bezstronności takiej osoby w każdej sprawie, w której zaangażowana będzie Prokuratura Krajowa.

Powodem wyłączenia sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. mogą być sytuacje wskazujące na trwałe powiązania personalne między nim a stroną lub jej przedstawicielem typu: przyjaźń, niechęć, wrogość, zbieżność lub rozbieżność interesów. Do zastosowania art. 41 § 1 k.p.k. jest konieczne uprawdopodobnienie wystąpienia okoliczności, która z istoty swej ma charakter zagrażający bezstronności sędziego w ramach zewnętrze uzasadnionego przekonania (wyrok SN z dnia 19 lipca 2017 r., V KS 7/17, Lex 2340622; wyrok SN z dnia 25 lutego 2015 r., III KK 351/14, Lex 1665591).

Nic nie wskazuje na istnienie tego typu relacji między SSN Jarosławem Dusiem a Prokuraturą Krajową.

Sąd Najwyższy ma na uwadze, że „Wojskowy Przegląd Prawniczy” wydawany jest pod auspicjami Prokuratury Krajowej a SSN Jarosław Duś przed objęciem urzędu sędziego był prokuratorem, jednakże hierarchiczna budowa jednostek prokuratury nie stanowi bezpośredniego przeniesienia skutku tej hierarchii na każdą osobę, która w jakimkolwiek okresie życia była w jej ramach podporządkowana innym prokuratorom. Stanowisko redaktora naczelnego kwartalnika nie jest funkcją, która mogłaby w jakikolwiek sposób przekładać się na zaistnienie okoliczności zagrażającej bezstronności sędziego, zwłaszcza, że nie ujawniono, by SSN Jarosław Duś podlegał jakimkolwiek naciskom, czy wpływom ze strony przedstawicieli Prokuratury Krajowej.

Wątpliwość co do bezstronności sędziego musi mieć charakter obiektywny, uzasadniony okolicznościami konkretnego stanu faktycznego. Musi zatem zachodzić zewnętrzne, uzasadnione przekonanie, że bezstronność sędziego w danej sprawie jest wątpliwa czy zagrożona (postanowienie SN z dnia 5 stycznia 2021 r., I DO 61/20, Lex 3169319).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, uznać należało, że piastowania funkcji redaktora naczelnego kwartalnika, który wydawany jest w ramach działalności Prokuratury Krajowej, nie sposób zakwalifikować jako okoliczności mogącej rzutować na bezstronność sędziego, zarówno w odbiorze wewnętrznym, jak i zewnętrznym. Co więcej nie można tracić z pola widzenia istniejącego po stronie każdego sędziego czy prokuratora obowiązku stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych (zob. art. 98 ustawy – Prawo o prokuraturze, art. 82a § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych). W doktrynie podnosi się, że przez podnoszenie kwalifikacji zawodowych należy rozumieć nie tylko bycie na bieżąco z rozwiązaniami prawnymi *stricto* związanymi z czynnościami służbowymi, czy śledzenie na bieżąco głosów doktryny interpretujących zagadnienia prawne, ale również twórczą aktywność, „choćby przez publikacje artykułów problemowych we własnym periodyku prawniczym „Prokuratura i Prawo” lub innym renomowanym czasopiśmie („Państwo i Prawo”, „Przegląd Sądowy”, „Palestra”, „Monitor Prawniczy”). Bardziej ambitni powinni tworzyć monografie lub komentarze do ustaw znajdujących się w kręgu ich zainteresowania, a także innych, które z uwagi na ubogą lub niezrozumiałą treść są szczególnie oczekiwane

na rynku czytelniczym dla rozwiania istniejących wątpliwości. Taki prokurator, niezależnie od satysfakcji rozjaśnienia niekiedy wielu umysłów czytelników, samoistnie podniesie swoje kwalifikacje i równocześnie utoruje sobie drogę do doktoratu, habilitacji, a nawet profesury. Liczni sędziowie i adwokaci są profesorami, a zatem nie ma przeszkód, wręcz jest to wskazane, aby aktywność intelektualna prokuratorów w tym zakresie się urzeczywistniła.” (tak w odniesieniu do prokuratorów: A. Kiełtyka, W. Kotowski, A. Ważny, Prawo o prokuraturze. Komentarz, Warszawa 2017, s. 421-422; zob. też zdanie odrębne do uzasadnienia wyroku SN z 21 maja 2019 r., Sygn., akt II DSI 70/18). Tym bardziej trudno dostrzegać coś nagannego w wykonywaniu przez sędziego funkcji redaktora naczelnego któregoś z wydawnictw prawniczych (poza przedmiotem orzekania w niniejszej sprawie pozostaje dopuszczalność takiego rozwiązania z punktu widzenia treści art. 44 § 11 ustawy o Sądzie Najwyższym i podstawa prawna wyrażenia przez Prezesa SN zgody na takie zajęcie).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.